

WSTĘP

Oddajemy w ręce Czytelników piętnasty tom czasopisma „Dyskursy Młodych Andragogów”. Znalazły się w nim z jednej strony teksty młodych, bywa że początkujących, badaczy, z drugiej zaś – propozycje doświadczonych naukowców, o bogatym, ugruntowanym dorobku naukowym. Wśród autorów tego tomu są przedstawiciele takich uczelni, jak: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet w Białymstoku, Akademia Pomorska w Słupsku, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Wydział Zamiejscowy Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w Kłodzku, Wszechnica Świętokrzyska oraz Uniwersytet Zielonogórski. Zgromadzone w piętnastym tomie „Dyskursów Młodych Andragogów” teksty naukowe dotyczą zróżnicowanych problemów, wątków i zagadnień związanych, w mniejszym lub większym stopniu, z obszarem szeroko rozumianej edukacji dorosłych, ale też dotyczących najbardziej aktualnych problemów współczesnej „dorosłości” oraz wielorakich kontekstów i przenikających się nawzajem obszarów uczenia się człowieka dorosłego. By ułatwić ich lekturę, uporządkowano je i podzielono na cztery rozdziały tematyczne – nazwane tradycyjnie już dyskursami – andragogiczny, poradoznawczy, edukacji kulturalnej i genderowy.

Dyskurs andragogiczny otwiera tekst Alicji Jurgiel-Aleksander *Upolitycznienie znaczenia edukacji dorosłych*, który jest ważnym, interesującym głosem w dyskusji nad współczesnymi wizjami i polami znaczeniowymi edukacji dorosłych. Autorka poddaje w nim krytycznej refleksji obecne i dominujące we współczesnej andragogice dyskursy, dotyczące z jednej strony wizji oświecania społeczeństwa, z drugiej – przygotowania kadr na rynek pracy. Zagadnienia związane ze zmianami na nowym rynku pracy, znaczeniem budowania wizerunku pracodawcy oraz specyfiką funkcjonowania nowoczesnej firmy są z kolei przedmiotem artykułu Moniki Bartkowiak i Joanny Szłapińskiej. W obszarze pracy, a ściślej problematyki bezrobocia, mieści się też tematyka tekstu Michała Mielczarka, w którym, rozważając aktywne pomaganie osobom bezrobotnym w polu Powiatowego Urzędu Pracy, autor próbuje dokonać opisu fenomenu „kapitału aktywizacyjnego” – nowej formy kapitału symbolicznego i jego konsekwencji społecz-

nych. Procesowi uczenia się w organizacji, na przykładzie Ochotniczego Hufca Pracy, poświęcony jest tekst Joanny Kłodkowskiej, oparty na kilkuletnich doświadczeniach badawczych autorki, odwołujący się do teorii andragogicznych i socjologicznych, pokazujący różne wymiary tego procesu, w tym przede wszystkim uczenie się radzenia sobie ze zmianami w organizacji. Następną propozycja to artykuł Anny Matusiak, w którym przedstawiono problematykę uznawania kwalifikacji w kontekście uczenia się przez całe życie, w tym między innymi dotychczasowe, polskie i zagraniczne, doświadczenia w zakresie uznawania efektów kształcenia oraz obecne próby zmierzenia się z nowymi w tym względzie wyzwaniami i towarzyszące im dylematy. Opracowanie Magdaleny Sasin dotyczy programu wymiany międzynarodowej studentów „Erasmus”. Autorka nie tylko opisuje jego założenia, ale też wskazuje na zróżnicowanie motywów aplikacji do programu polskich studentów i problemy w jego realizacji oraz sugeruje konieczność wprowadzenia w nim zmian. Dwa ostatnie teksty w dyskursie andragogicznym mają charakter historyczno-biograficzny. Pierwszy z nich, którego autorem jest Tomasz Maliszewski, poświęcony jest Ignacemu Solarzowi (1891-1940) – wielkiemu polskiemu reformatorowi edukacji dorosłych – i jego ideom mogącym być inspiracją zarówno dla współczesnej myśli andragogicznej, jak i praktyki edukacyjnej, w szczególności w środowiskach marginalizowanych społecznie i kulturowo. Drugi tekst, zamykający dyskurs andragogiczny, to opracowanie Agaty Szwech prezentujące postać Haliny Semenowicz – prekursorki i propagatorki technik Celestyna Freineta na gruncie polskiej pedagogiki – na podstawie analizy jej osobistych dzienników z 1981 roku.

Poradniczy dyskurs rozpoczyna się od artykułu Joanny Minty stanowiącego pogłębiony przegląd definicji i koncepcji kariery, w tym zmian zachodzących w jej rozumieniu, jak też sposobów realizacji różnych dróg zawodowych/życiowych współczesnych ludzi. Pewną kontynuacją tej problematyki jest tekst Anny Bilon koncentrujący się na roli doradcy kariery w Holandii z perspektywy teorii strukturacji, w którym autorka prezentuje analizę części swoich badań prowadzonych w tym kraju, wskazując przy tym szczególnie na złożoność roli społecznej doradców kariery i jej kontekst kulturowy. W kolejnym opracowaniu – Agnieszki Dragon – podjęta została analiza mediacji w metaforycznym ujęciu teatru, oparta na teorii symbolicznego interakcjonizmu, ukazująca przy tym elementy wspólne dla procesu mediacji i sytuacji poradniczej. Tekstem zamykającym dyskurs poradniczy jest artykuł Darii Zielińskiej-Pękał, którego autorka dzieli się swoimi doświadczeniami badawczymi dotyczącymi wykorzystania strategii emiczej w badaniach nad poradniczymi praktykami wspólnot wirtualnych.

Dyskurs edukacji kulturalnej, przygotowany i opracowany przez redaktorkę tematyczną „Dyskursów Młodych Andragogów” doktor Sylwię Słowińską, otwiera tekst Urszuli Lewartowicz skupiający się na problematyce aktywności kulturalnej osób dorosłych w wieku 28-40 lat i w tym kontekście prezentujący założenia i wnioski badaw-

cze z projektu „Poczekalnia”, realizowanego w ramach programu „Dom Kultury + Inicjatywy lokalne”. Propozycja Beaty Kunat ma charakter doniesienia z badań, w których przedmiotem analiz uczyniono twórczą aktywność plastyczną nauczycieli edukacji wizualnej jako istotną dziedzinę ich rozwoju zawodowego. Tematem artykułu Alicji Mironiuk-Netreby jest z kolei kultura popularna, w tym przypadku film, jako obszar edukacji nieformalnej dorosłych. Autorka, odwołując się do badań własnych, analizuje, w jaki sposób film komercyjny może dostarczać widzom wiedzy na temat niepełnosprawności ruchowej i tym samym mieć wpływ na zmianę postaw wobec osób z niepełnosprawnością. Tekst Marka Zadłużnego, poświęcony kwestiom twórczości w kontekście animacyjnym, ma charakter eksplanacyjny i przeglądowy, a jego celem jest między innymi wyjaśnienie i uporządkowanie pojęć związanych z relacją animacji kultury do/i twórczości. Dyskurs edukacji kulturalnej kończy opracowanie Jarosława Dulęby, w którym autor wskazuje na konieczność i potrzebę poszukiwania nowych form edukacji kulturowej uwzględniającej zachodzące zmiany cywilizacyjne, opartej na procesie twórczym i jego aspektach stanowiących źródło kultury oporu.

Czwarty dyskurs – genderowy – został skonstruowany i opracowany przez redaktorkę tematyczną „Dyskursów Młodych Andragogów” doktor Emilię Paprzycką. Rozpoczyna go tekst Katarzyny Walentynowicz-Moryl poświęcony analizie sposobów definiowania kobiecości przez kobiety doświadczające trudności prokreacyjnych, dokonanej na podstawie wywiadów przeprowadzonych w ramach szerszego projektu badawczego autorki. Następna propozycja to artykuł Doroty Niewiedział dotyczący samooceny atrakcyjności ciała u wdów w starszym wieku, w którym autorka, między innymi również odwołując się do badań własnych, prezentuje psychospołeczne aspekty wdowieństwa starych kobiet oraz mechanizmy kształtujące i utrzymujące ich subiektywną ocenę atrakcyjności ciała. Opracowanie Beaty Trzop jest z kolei próbą rekonstrukcji komponentów kształtowania się nowej, dojrzałej kobiecości u kobiet powyżej pięćdziesiątego roku życia, znajdujących się w fazie życia pomiędzy średnią i późną dorosłością. O stereotypowym postrzeganiu kobiet świadczących odpłatne usługi seksualne piszą w swym tekście Joanna Dec-Pietrowska i Agnieszka Walendzik-Ostrowska, które na podstawie analizy forów internetowych omawiają najpowszechniejsze stereotypy funkcjonujące w społecznym odbiorze kobiet trudniących się prostytutką. Autorka kolejnego artykułu, Julita Czernecka, próbuje odpowiedzieć na pytanie, jaki wizerunek singli i singlek jest kreowany przez media i czy znajduje on potwierdzenie w badaniach empirycznych prowadzonych wśród osób żyjących w pojedynkę. Tekstem kończącym dyskurs genderowy jest opracowanie Emilii Paprzyckiej, Edyty Mianowskiej i Zbigniewa Izdebskiego poświęcone problematyce współzależności pomiędzy płcią biologiczną i społeczno-kulturową a oczekiwaniami wobec partnera życiowego. Zaprezentowane w tym artykule wyniki analizy badań, dokonanej przy zastosowaniu perspektywy

gender jako perspektywy analitycznej, pokazują wyraźne zróżnicowanie oczekiwań kobiet i mężczyzn reprezentujących odmienne typy płci społeczno-kulturowej. Cały tom zamyka sprawozdanie Agnieszki Szewczyk z XV Letniej Szkoły Andragogów i Poradodawców, w którym to cyklicznym zdarzeniu naukowym, odbywającym się corocznie od kilkunastu lat, brała udział również część autorów niniejszej publikacji.

Zebrane w piętnastym tomie „Dyskursów Młodych Andragogów” teksty w dużej mierze dotyczą współczesnych obszarów i kontekstów całożyciowego uczenia się dorosłych, opisywanych z różnych perspektyw i różnych punktów widzenia. W tym tomie, w poszczególnych jego dyskursach tematycznych, spotkali się pedagodzy, psychologowie i socjologowie reprezentujący ważniejsze ośrodki akademickie z całego kraju, dzieląc się swoimi rozważaniami, refleksjami i ustaleniami badawczymi. Wydaje się, że ten rodzaj interdyscyplinarnego, zróżnicowanego środowiskowo i tematycznie, naukowego spotkania na łamach naszego czasopisma daje szansę na kolejne poszerzenie „dyskursowej” przestrzeni wymiany myśli i doświadczeń, mogące jednocześnie być inspiracją do stawiania nowych pytań problemowych i podejmowania nowych wątków badawczych, dotyczących różnych obszarów naszej rzeczywistości, w tym również tych związanych z szeroko rozumianą edukacją dorosłych.

Zachęcając i zapraszając Czytelników do lektury piętnastego tomu „Dyskursów Młodych Andragogów”, chcę podkreślić szczególną rolę Recenzentów tego tomu, dzięki których konstruktywnym, krytycznym i cennym uwagom poszczególne teksty, a tym samym cały tom, mogły zostać dopracowane i udoskonalone. Za tę wnikliwą i rzetelną pracę serdecznie dziękuję wszystkim Recenzentom w imieniu swoim, autorów oraz całego zespołu redakcyjnego „Dyskursów Młodych Andragogów”.

Małgorzata Olejarz